

Ігор ЧЕРНОЗУБКІН

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних наук
Вищого навчального закладу
«Університет економіки та права «КРОК» (Київ)
igorch@krok.edu.ua

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОГО ТЕСТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Міністерство освіти і науки України спільно з Інститутом модернізації змісту освіти та Асоціацією інноваційної та цифрової освіти реалізують всеукраїнський проєкт «Обери професію своєї мрії» [1]. У межах даного проєкту, з урахуванням кращого світового досвіду, розроблено профорієнтаційний тест на основі штучного інтелекту [2].

У Вищому навчальному закладі «Університет економіки та права «КРОК» (далі – Університет «КРОК»), з метою набуття практичних навичок щодо використання штучного інтелекту під час вивчення дисципліни «Інформаційні та цифрові технології» для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня, виконується практичне завдання, змістом якого є проходження профорієнтаційного тесту [2] та рефлексія за його результатами у вигляді відповідей на питання анкети.

Анкета складається з 10 питань за структурою:

- а) загальні враження від тестування («загальні»);
- б) про зміст тесту («тест»);
- в) про результати тесту («результат»);
- г) технічні аспекти тестування («аспекти»);
- д) загальні рекомендації («рекомендації»).

Кожне із питань передбачає виставлення трьох бальної оцінки.

На теперішній час вже 260 здобувачів освіти (перший і другий семестри 2023–2024 навчального року, перший семестр 2024–2025 навчального року) виконали практичне завдання і поділилися своїми враженнями від тестування.

На рис. 1 наведено діаграму результатів відповідей на питання анкети у відсотковому відношенні відповідно до її структури.

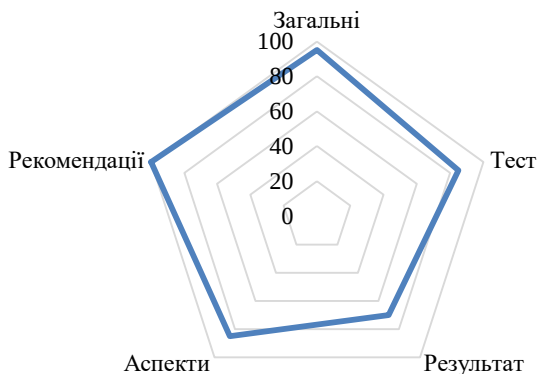

Рисунок 1 – Узагальнені результати відповідей на питання анкети відповідно до її структури

Аналіз даних діаграми свідчить, що у переважної більшості здобувачів освіти склалося позитивне загальне враження від тесту (95 % позитивних відповідей) і вони готові рекомендувати тест своїм друзям або знайомим (99 % позитивних відповідей). Проте, під час відповідей на питання щодо відповідності результатів тесту очікуванням та допомоги у виборі майбутньої професії, 30 % здобувачів освіти надали негативні відповіді, що свідчить про необхідність удосконалення самого тесту та процесу тестування.

На рис. 2 зображено діаграми розподілу оцінок під час відповіді на питання анкети про результати тесту (категорія «результат»): «Чи відповідали результати тесту Вашим очікуванням?» (а) та «Чи вважаєте, що результати тесту допоможуть Вам у виборі майбутньої професії?» (б).

Під час відповіді на питання «З яких джерел Ви вперше дізналися про тест?» (категорія «загальні»), 98 % здобувачів освіти надали відповідь про те, що вперше дізналися про тест під час виконання практичного завдання за дисципліною, що свідчить про низьку поінформованість здобувачів освіти щодо ініціатив Міністерства освіти і науки України.

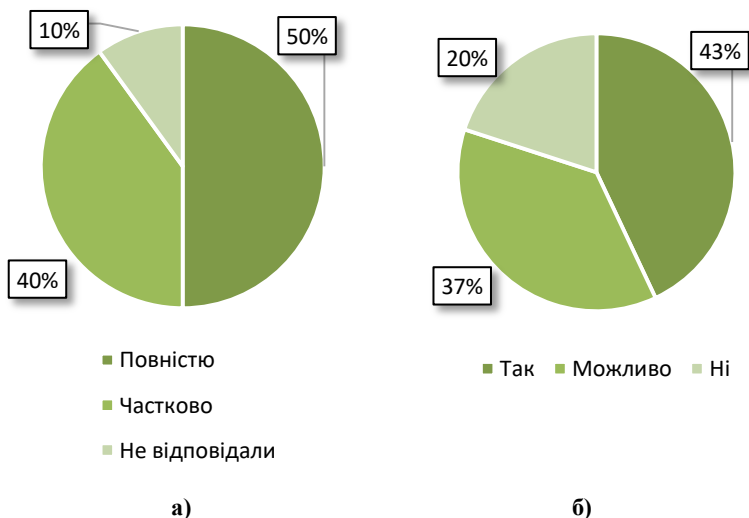

Рисунок 2 – Розподіл оцінок результатів тесту

За досвідом використання профорієнтаційного тестування з використанням штучного інтелекту [2] в Університеті «КРОК» можна запропонувати такі рекомендації:

а) для викладачів під час організації освітнього процесу:

- доцільно використовувати запропонований тест для демонстрації прикладу застосування штучного інтелекту у профорієнтаційному тестуванні та набуття навичок щодо його використання;

- можливість корегування навчально-методичних матеріалів стосовно інструментів щодо опанування навичок та набуття знань за відповідними професіями;

- персоналізація практичних завдань для здобувачів освіти відповідно до результатів тестування;

б) для здобувачів освіти:

- набуття практичних навичок щодо застосування штучного інтелекту та профорієнтаційного тестування;

- мотивація щодо опанування відповідною професією, що рекомендовано за результатами тестування;

- планування вільної траєкторії навчання;

- набуття навичок з прийняття рішень;

в) для авторів профорієнтаційного тесту:

- покращити візуалізацію процесу тестування та результатів тесту, наприклад, додати відповідні діаграми, схеми за результатами відповідей;

- розширити опис результатів тесту, наприклад, надати посилання на професійні або освітні стандарти відповідно до запропонованих професій;

- пропонувати після проходження тесту зворотній зв'язок від тих, хто тестується, для отримання запитів щодо додаткових функцій або інформації;

- удосконалити маркетингові інструменти щодо реклами тесту та його просування серед молоді в Україні.

Використання описаного досвіду, отриманого в Університеті «КРОК», вже сприяло змінам у робочих програмах навчальних дисциплін, модернізації окремих завдань для практичних занять та програм практик для здобувачів освіти. Є спостереження, що здобувачі освіти після тестування починали більш активно використовувати додаткові джерела для отримання професійних навичок та знань, зокрема, за рахунок проходження освітніх серіалів на платформі «Дія. Освіта», відкритих онлайн курсів на освітніх платформах (Coursera, Prometheus, EdX тощо). Такі факти свідчать про практичну значущість застосування штучного інтелекту для освітнього процесу, зокрема профорієнтації, свідомого формування здобувачем освіти особистої вільної траєкторії навчання.

Література:

1. Міністерство освіти і науки України (2022). Майбутні професії українських учнів визначатиме штучний інтелект. URL: <https://mon.gov.ua/news/maybutni-profesii-ukrainskikh-uchniv-viznachatime-shtuchniy-intelekt> (дата звернення: 13.01.2025).

2. Всеукраїнський проєкт з профорієнтації та побудови кар'єри. Обери професію своєї мрії. Протестуй себе. URL: <https://hryoutest.in.ua/#item-52> (дата звернення: 13.01.2025).